

ERHVERVS- OG BYGGESTYRELSEN	
Mødt Date	23 SEP. 2005 Køpi til
J. nr.	B-6022-43
Akt. nr.	24
Sagsbeh.	

Høring vedr. vejledning om brug af nøgletal i det statslige byggeri i tilknytning til EBST bekendtgørelse nr. 1394 af 17. december 2004 om OPP, partnering og nøgletal

I henhold til høringsbrev af 7. september 2005 fra Erhvervs- og Byggestyrelsen giver Statens Byggeforskningsinstitut hermed sit høringssvar til vejledning om brug af nøgletal i det statslige byggeri. SBI henviser i øvrigt til det arbejdsgruppearbejde vi sammen med Boligselskabernes Landsorganisation, Byggeskadefonden, Erhvervs- og Boligstyrelsen, Socialministeriet og Byggeriet Evaluerings Center har deltaget i.

Høringssvaret er bl.a. givet med baggrund i de erfaringer, som SBI har indhøstet med udarbejdelsen af et operationelt nøgletals- og evaluerings-system for boligbebyggelser¹. Svaret er desuden givet i forlængelse af SBI's høringssvar til bekendtgørelse nr. 1135 af 15. december 2003 og bekendtgørelse nr. 1394 af 17. december 2004.

Anbefalinger og forslag

Det er SBI's opfattelse, at en vejledning skal være enkel, lettilgængelig og fungere som et godt værktøj til de personer, der har ansvaret for eller som står for den praktiske gennemførelse af aktiviteter inden for vejledningens gyldighedsområde. En vejledning er med andre ord en beskrivelse af, hvordan givne ting kan gøres.

Dette er kun i begrænset omfang lykkedes med 'Vejledning og brug af nøgletal i det statslige byggeri.' Vejledningen uddyber på en god måde de enkelte paragraffer i bekendtgørelsen, men formår ikke at løfte sin anvisningsforpligtelse på en overbevisende måde, idet vejledningen er præget af juridiske udredninger snarere end praktiske procedurer for anvendelse.

Med baggrund i den efterfølgende uddybning anbefaler SBI, at vejledningen korrigeres og skærpes på flere punkter jf. den efterfølgende beskrivelse. Anbefalingerne tager udgangspunkt i en diskussion af tre forhold:

- Samfundsmæssig nytte
- Praktisk anvendelse
- Teknisk indhold

Samlet set anbefaler SBI, at der foretages en revidering af vejledningen med henblik på at operationalisere indholdet heraf med fokus på bygherrernes hhv. entreprenørernes ansvar og forpligtelser i forhold til nøgletalssystemets praktiske udmøntning.

Samfundsmæssig nytte

Det er angivet i vejledningens kapitel 2, at krav om nøgletal har fire formål, som dækker gennemsigtighed, udvælgelse af samarbejdspartnere, sammenligning med bedste praksis og styrkelse af virksomhedernes effektivitet og konkurrencedygtighed gennem en forbedring af byggeriernes forhold mellem pris og kvalitet.

Det fremstår uklart i denne forbindelse, hvilke nøgletal, der er rettet mod de forskellige formålsparagraffer, hvorfor det anbefales at tydeliggøre denne sammenhæng, med henblik på at opnå bedre forankring af nøgletalssystemet i målgruppen.

Praktisk anvendelse

Bygherrens benchmarking af sig selv formodes at tage udgangspunkt i alle indrettede nøgletal - dog primært med fokus på kundetilfredshed med byggeproces jf. '*en vurdering af om bygherren har valgt gode samarbejdspartnere*' (side 4). Det skal dog indskærpes at nøgletallene alene ikke anviser vej til at blive en bedre bygherre, idet dette kræver en større forståelse til årsagerne til, at noget er gået galt, eller kan blive bedre. Der stilles med andre ord krav til bygherrerne, udover at anvende ressourcer på at indsamle nøgletal, også anvendes ressourcer på at opbygge et system, der kan fungere proaktivt i forhold til en egenudvikling.

Teknisk indhold

Det fremstår uklart i hvilket omfang, der kan siges at være sammenhæng mellem effektivitet (udtrykt ved nøgletal for arbejdstimer pr. m² og arbejdskraftproduktivitet) og kvalitet som redegjort for på side 4. En høj arbejdskraftproduktivitet (som er udtrykt ved værditilvæksten i kr. pr. arbejdstime hos de udførende), og dermed høj effektivitet, kan fx opnås gennem en lav byggepladsproduktion (ved montage af præfabrikerede bygningsdele). Der synes ikke at være empirisk belæg for en sammenhæng mellem præfabrikation og kvalitet.

Det fremstår uklart, hvilke nøgletal, der ligger til grund for vurderingen af '*tilbudsgiverens kompetencer i byggeprocessen*' (side 4). Er udgangspunktet nøgletallet for kundetilfredshed kan der ikke siges noget om den enkelte tilbudsgiver men derimod om det samlede leveranceteam. Hermed vil den enkelte sagspart kunne komme til at stå i et kritisk afhængighedsforhold til andre parter.

Skal et nøgletal derimod kunne anvendes med henblik på at vurdere en enkelt tilbudsgivers kompetencer, må dataindsamlingen nødvendigvis tage udgangspunkt i denne ene part og ikke det samlede leveranceteam. Er der derimod tale om nøgletal for antal mangler og overholdelse af tidsfrister giver denne vurdering af '*tilbudsgiverens kompetencer i byggeprocessen*' mere ræson og må anses som et fornuftigt tiltag. Dog skal der med en vis sikkerhed sørges for, at der kun indsamles oplysninger om mangler, for hvilke den givne entreprenør er skyldig. Der henvises her til de drøftelser, der ført i arbejdsgruppen om dette forhold.

Med reference til bekendtgørelsens § 6, stk. 1. redegøres på side 13 for, at oplysninger "*...svarende til de i bilag 1 nævnte nøgletal skal være sammenlignelige med nøgletal beregnet efter 'Byggeriets nøgletalssystem, dokumentation' eller tilsvarende jf. bilag 1.*"

Denne formulering er uklar på flere områder. Dels mangler en entydig reference til denne dokumentation, herunder hvilke *faktorer*, der anvendes i beregningen af de forskellige nøgletal. På sigt foreslår SBI, at man bruger en reference, som har gennemgået de normale procedurer vedrørende åbenhed og faglig høring blandt alle byggeriets centrale parter, som det fx anvendes for standarder, anvisninger og normer.

Endvidere er det uklart, hvilken betydning, der lægges i begrebet sammenlignelighed. Inderbærer dette anvendelse af den eksakte metode, som anvist af BEC, eller kan fx effektivitet beregnes efter en anden metode, der er videnskabeligt valideret? Også dette spørgsmål har været drøftet i førnævnte arbejdsgruppe.

I § 6, stk. 2, fremgår det, at der frit kan konkurreres om udførelse af evaluering, og at der derfor alene stilles krav til *systematikken* i de data, der indsamles. Der er med denne sætning foretaget en skærpelse af begrebet sam-

menlignelighed, således at der skal anvendes samme metode til beregning af nøgletal, som foreskrevet af BEC?

Grundlæggende er SBI af den holdning, at det ikke kan forsvares at referere til en privat organisations vejledninger og arbejde, når der ikke er sat offentlige rammer for denne organisations troværdighed og åbenhed.

Afslutningsvist henledes opmærksomheden på det forhold, at følgeteksten til § 7 i kapitel 7. Dokumentation er ufuldstændig og har behov for en yderligere redigering.

Forbedring og skærpelse af teksten i vejledning og bilag

Det er instituttets vurdering, at de i bilag 1 angivne nøgletalsoplysninger har nogle mangler, som bør korrigeres i tilknytning til denne høring:

- Under 'Kvalitet – mangler' tilføjes et underkrav vedrørende størrelsen af tilbagehold i kr. i forhold til entreprisens størrelse. Desuden bør kriterierne samordnes med lignende kriterier i byggeskadefondene og Huseftersynsordningen, og det bør overvejes, om man ikke kunne bruge en anden reference end arbejdstimer jf. NBB-rapporten.
- Det foreslås endvidere, at 'Kvalitet - mangler' omdøbes til 'Mangler', idet mangelbegrebet ikke er dækkende for en afgrænsning af kvalitet.
- Nøgletalsoplysningerne vedrørende 'Effektivitet' fjernes helt, da de af entreprenørerne og Byggeriets Evaluerings Center opfattes som fortrolige oplysninger, og da de ikke er sammenlignelige fra sag til sag. Dette har baggrund i, at industrialiseringsgraden og indholdet i entreprenørernes arbejdsopgaver skifter fra sag til sag. Dette har også været diskuteret i arbejdsgruppen, idet der blev henvist til, at man ikke kan kræve åbenhed om disse data.
- Under 'Kundetilfredshed' tilføjes et nyt underpunkt, som skal angive kundens vægtning af og tilfredshed med den leverede ydelse fra entreprenøren. I modsætning til det første underpunkt 'Tilfredshed med processen' skal der i dette underpunkt alene lægges vægt på tilfredsheden med produktet.

SBI foreslår, at teksten i bilag 1 klarlægges på nedenstående områder for at undgå evt. misforståelser og fejltolkninger af bestemmelserne, når bekendtgørelsen implementeres i praksis.

§ 2 overskrift og stk. 1:

For at undgå misforståelser foreslås det, at 'offentlig-privat partnerskab (OPP)' defineres i bilag.

§ 3 overskrift og stk. 1:

For at undgå misforståelser foreslås det, at 'partnering' defineres i bilag.

§ 2 stk. 2 og § 3 stk. 2:

I § 2 tager vurderingen udgangspunkt i en model for optimering af prisforskelle, og i § 3 tager vurderingen udgangspunkt i bygherrens indflydelse på byggesagen samt markedsmæssige muligheder. SBI ser ingen grund til at udgangspunktet for vurderingerne i de to §'er er forskellige. Det foreslås, at der i bilag opsættes fælles vurderingskriterier for bygherrens valg og fravalg af OPP og partnering, men at der gives metodefrihed.

§ 4 stk. 1:

I stk. 1 må 'tilbudsgivere til udførelse' forstås som entreprenører, der udfører byggeopgaver. For at undgå misforståelser om at også andre er omfattet, foreslås det, at der i bilag gives en definition eller afgrænsning af 'tilbudsgivere'.

§ 4, 5 og 6 overskrift og bilag 1:

I alle tre overskrifter til § 4, 5 og 6 er der brugt teksten 'oplysninger svarende til de i bilag 1 nævnte nøgletal'. Det må forstås på den måde, at bilag 1 er vejledende stof til bekendtgørelsen, og at andre lignende metoder til forslagene i bilag 1 kan anvendes. Hvis dette ikke er gældende foreslås det, at der gøres en bemærkning herom i bilag 1.

§ 6 stk. 1:

Der er i stk. 1 henvist til "Byggeriets nøgletalssystem, dokumentation" som reference. SBI foreslår, at der som minimum skrives en entydig henvisning til denne dokumentation. På sigt foreslås, at man bruger en reference, som har gennemgået de normale procedurer vedrørende åbenhed og faglig høring blandt alle byggeriets centrale parter, som det fx anvendes for standarder, anvisninger og normer.

Der mangler en afgrænsning af, hvad 'tilsvarende' beregninger og nøgletal dækker over. Det anbefales, at præciseres dette i bilag 1.

Med venlig hilsen

Kim Haugbølle
Forskningschef, Proces og Innovation

ⁱ Nøgletalssystem for boligbebyggelser – Nøgletals- og evalueringssystem udviklet i samarbejde mellem Boligselskabernes Landsforening og SBI og støttet af Nykredits Fond. Bertelsen, N. H.; Gottlieb, S. G. og Hansen, E. J. de P. 96 sider, december 2004, Statens Byggeforskningsinstitut, SBI.